

UUS » MAARJAMAA «

Armum aastal 1961 (seega 41 aastat tagasi) olin Vellerni koguduse hooldajaks Münsteri piiskopkonnas Saksamaal. Seal hakkasin välja andma sidelehte MAARJAMAA, mille allpealkirjaks panin *Eesti katoliiklaste ringkiri*. Teadsin tollal vaid mõnd üksikut eestlasest katoliiklast, oletasin aga, et umbes paarsada võis neid välismail leiduda, ent mingit nimestikku mul neist polnud. Selle loomiseks ja puuduvate kätteleidmiseks hakkasingi "lehte tegema".

Esimene number trükiti linnas nimega Lünen, järgnevad (2-27) juba Roomas. Kui a. 1975 lõpetasin õpingud Igaveses Linnas ja kolisin Torontosse, trükkisin seal 28. numbri, mis jäi viimaseks, sest mind paluti AJA KIRJA toimetama hakata ning ma pidasin seda ülesannet tähtsamaks.

Miks aga nüüd uuesti alustada? Praegu ilmub meil ju ametlik Eesti katoliiklaste häälekandja KIRIKU ELU. Meenub, et mulle tõi erilise ehmatus 1996. a. esimene number (159), mille toimetajate nimekirjas seisis esimesena minu nimi, olgugi et mind polnud sellest informeeritudki! Mingit toimetajaks hakkamise soovi mul tollal polnud (ega ole praegugi), sest olen seda tööd aastaid teinud ning mul ei jätkuks selleks lihtsalt enam jõudu. Isiklikku ringkirja seevastu on kerge teha. Sellest siis ka uus ettevõtmine ja uus allpealkiri.

Minu uus MAARJAMAA püüab eelkõige täita infolünki, olla midagi omaaegse *Lisandusi uudiste ja mõtete vabale levikule Eestis* taolist. Tulevikust unistades: arvan, et Eesti katoliiklastel oleks hädasti vaja ametisse panna üks palgaline lehetegija. Üheks tähtsaks ülesandeks teeksin talle anda ülevaade Eestis ilmuvast kristlikust kirjandusest. Samuti oleks meil vaja lühikokkuvõtteid Eesti kristlikus perioodikas ilmunud tähtsamatest artiklitest; see oleks ehk katoliiklik panus, mida kindlasti tervitaksid kõik teisedki kirikud-kogudused.

Unistus unistuseks: hea kui jaksan käesolevagi lehekesega natuke huvitavaid uudiseid ja häid mõtteid vahendada. Helistage mulle, lugejad, kui teil on midagi "lehte panna"!

KATOLIIKLIK PERIOODIKA EESTIS

Eesti katoliiklased said oma esimese ajakirja^[1] aastal 1933, mil ilmus 12 numbrit KIRIKU ELU; kaks aastat hiljem lisanes sellele kirikute ühinemise küsimusi käsitlev ÜHINE KIRIK. Nende ilmumise katkestas vägivaldselt Nõukogude okupatsioon 1940. a. suvel. Esimest jõuti trükkida 91 numbrit, teist 26. (Kuna jooksvat nummerdamist ei kasutatud, oli selle tagantjärele tegemine tükk tööd: n.ö. absoluutne järjekorranumber tuleb kasutusele alles 1992. a. jaanuaris, mil ilmus nr. 117.)

Aastatel 1961-1976 ilmus 28 numbrit Eesti katoliiklaste ringkirja MAARJAMAA, Eestis sai KIRIKU ELU alles a. 1989 uuesti ilmuma hakata. Ja ongi kõik!

Nüüd veidi lähemalt KIRIKU ELU taassünnist. Esimese uue numbri koostas Toomas Vooglaid, siis hakkas toimetama isa Rein Õunapuu (1989-1995, nr 93-157/8). KE ilmus sellel "esimesel kuusaastakul" peaaegu iga kuu, kokku 67 numbrit. Kõrgpunktiks olid kaks paavstiviisiidi puhul ilmunud vihikut (137j), mis erinesid juba värvitrukis kaane poolest.

Järgmine kuusaastak (1996-2001) seevastu tõi vaid 13 numbrit: esiteks ainult kaks tükki aastas, a. 2001 neli. Tänavuse aasta esimesel poolel tuli ainult üks number.

Kuni hilisajani polnud neid väljaandeid kerge kätte leida, praeguseks on nad aga kõigile kättesaadavad: Vello Salo "tagakiusamisest" pääsemiseks kogus, kopeeris ja köitis *Johannes Esto Ühingu* Urmas Tamm nad kokku ning paigutas raamatukogudesse. Tartus leiata nad JEÜ, Kirjandusmuuseumi ja Ülikooli, Tallinnas Rahvus-, Teadus- ja Usuteaduse Instituudi raamatukogudest (kokku sai köidetud 10 eksemplari).

Tatarlasi	2328	988	4	175	10	1
Ukrainlasi	26468	11429	163	9984	212	301
Valgeven.	16316	7242	83	6051	69	831
Venelasi	294827	114210	1689	104698	822	714
Muid	8170	3819	369	2286	76	204
Teadmata	7239	374	129	191	10	15
<i>Linnades</i>	767333	240260	88652	127438	4243	4989
KOKKU	121582	327832	152237	143554	6009	5757

(Tabel loendab katoliiklastena 12 ukraina kreeka-katoliiklast [sh 1 venelane ja 7 linlast], kes pole omaette kirik.)

Küsimus esitati vähemalt 15-aastastele; neid oli 1.121.582. *Kindlat usku tunnistava* ruutu tehti 327.832 ristikest, mis hõlmab üle 29 % küsitletutest, neist osutub oma-korda ligi 29 % kristlasteks. Selgust ei saa enamiku, 64,6 % ehk 725.203 maarjamaalase kohta (neist 381.911 defineerisid end kui *ükskõiksed*, kuna 163.304 *ei osanud* ja 89.691 *ei soovinud* vastata; 90.297 jätsid küsimuse lihtsalt vastamata). Ateistiks pidas ennast 68.547 isikut (6,11 % küsitletuist). Üldpilt niisiis:

65 % ebakindlaid, 29 % kindlat uskkonda tunnistavaid, 6 % ateiste.

Mis nüüd katoliikluse puutub, tunnistas seda 5757 isikut ehk 0,6 % küsitletuist. (Nagu juba rõhutasin, ei tarvitse siin tegemist olla Kiriku liikmetega, isegi mitte ristitud inimestega.) Suurimaks etniliseks grupiks on küll eestlased, ent nad moodus-tavad ainult 30 % nendest, kes pidasid asja piisavalt tähtsaks, et loendajatele vastus anda. Katoliku kiriku ametlik statistika (*Annuario Pontificio*) on meil hinnanguline, kõikides 3000 (AP 1993) ja 5100 vahel (samas, 1996). Rahvaloenduse ajaks oli see arv 3500 (samas, 2001).

TEATEID

ISSANDA VIINAMÄELE!

15. apr. pühitseti Edmontonis (Canada) Whitehorse'i piiskopkonna diakoniks tallinlane **Ain Leetmaa**, kes kuuldavasti kavatseb mõnd aega seal teenida. Roomas lõpetas esimese filosoofia-aasta teine tallinlane, **Markus Järvi**, kes võiks nelja aasta pärast ordinatsioonini jõuda. Roomas sooritas magistrikraadi lõpueksamid õde **Debora** birgitiinide ordust: õnnitleme!

PIISKOP PEETER EESTIS JA NEOKATEHHUMEENIDEL KÜLAS

30. apr. - 4. maini külastas meie ap. administraator teistkordselt Eestit. Sel ajal toimus Pirita kloostri konverents, kus olid koos end. N. Liidu alal tegutsevad neokatehhumeenid, sh ka Gruusiast, kus oli meie piiskopi viimane ametikoht, ning ta käis neid tervitamas. Neokatehhumeenid on tegevad ka Eestis, aga see konverents ei käsitlenud spetsiifilisi Eesti probleeme, ka ei osalenud selles eestlasi.

11. juunil lõpetas **Rauno Thomas Moss** (Tartu kogudus) Tartu Ülikooli maalikunsti alal. Lõputööna esitas ta kolm suuremõõtmelist (200x220 cm) õlimaali teemal *Fatima Jumalaema saladus*. Rauno loodud on ka Pirita kloostri palverändurimärk.

Pariisis juunis toimunud võistlusel jõudis **Toivo Tulev**'i (Tallinna kogudus; Pirita õdede lauluõpetaja) viiulikontsert kümne parema heliteose hulka.

UKRAINA KREEKA-KATOLIKU KIRIKU TALLINNA KOGUDUS

registreeriti juba 1991. a., kuid meie kirikukalender (a. 2002) ei sisalda andmeid tema kohta. Kontakttelefon: 6 411 963 (vt *Kiriku Elu* 2/2001).

VATI KANI RAADIO EESTIKEELSE D SAATED

on pühapäeviti nn skandinaavia saate (kell 20.40 - 21.00) lõpuosas, sagedustel 1611, 1260, 7250 ja 9645 kHz. Saateid toimetab Linda Senna Casagrande. Lähemat: www.vaticanradio või scan@vatiradio.va.

VAIMULIKKE HARJUTUSI

4.-11. aug. juhendavad isa Christoph Wrembek SJ ja õde Monica IBMV (nn Mary Ward'i õeskond) Tuurus (Läänemaal). Tel. (07) 485 301.

ANSELM GRÜN OSB - HEA VAIMULIK LUGEMINE

Tuntud benediktiinipatri viis eesti keeles ilmunud teost on meilgi leidnud hea vastuvõtu. Lähemat: www.johannes.ee.

MAARJAMAA ilmub võimalust mööda kord kuus. Jagab tasuta toimetaja Vello Salo, kõne- ja kirjatruat 6055040, Merivälja tee 18, 11911 Tallinn; vsalo@solo.ee.

^[1] Lambert Klinke väidab küll oma Profittlichi-raamatus, et a. 1928 hakkas ilmuma *esimene eestikeelne katoliiklik ajakiri* ("erstmal s eine katholische Zeitschrift in estnischer Sprache", lk. 24), kuid see on eksitus: nimelt ei hakanud ilmuma *ajakiri*, vaid hoopis *vaimuliku kirjanduse sari SÄRAVAD TÄHED*, mille esimene number - peakirjaga *Ristiusu kaunimad palved* - jäi kahjuks ka viimaseks.